

Phoenix Bülteni: Phoenix Arkeoloji Projesi Periodik Yayını. Sonbahar 2021, vol. 1

İlayda Alikaya, Rumeysa Çakan, Zeynep Yılmaztürk, Koray Konuk

► To cite this version:

İlayda Alikaya, Rumeysa Çakan, Zeynep Yılmaztürk, Koray Konuk. Phoenix Bülteni: Phoenix Arkeoloji Projesi Periodik Yayını. Sonbahar 2021, vol. 1. 2022, pp.1-11. <hal-04386500>

HAL Id: hal-04386500

<https://hal.science/hal-04386500v1>

Submitted on 10 Jan 2024

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Distributed under a Creative Commons CC0 1.0 - Universal - International License

PHOENIX BÜLTENİ

PHOENIX ARKEOLOJİ PROJESİ PERİYODİK YAYINI

SONBAHAR 2021, VOL. 1

Proje Ekibi

Dr. Asil Yaman - Kurucu & Direktör
Doç. Dr. Koray Konuk - Yardımcı Direktör
Dr. Anna M. Sitz - Epigrafi Araştırmaları
Dr. Taylan Doğan - Kült Araştırmaları
Dr. Işıl Gürsu - Toplum Arkeolojisi
Dr. Elif Denel - ARIT
Merve Yeşil - Seramik Araştırmaları
İlayda Alikaya - Arşiv Yönetimi
Zeynep Okyay - Küratör
Aslıhan Güçlü - Arkeolog & Sanatçı
Aslı Dinç - Sanatçı
Ayşe Özaydın - Sanatçı
M. Serhat Aydemir - Harita Mühendisi
Z. İlkcan Gözcüoğlu - Sosyal Medya
Dilara Takı - Türk Dönemi Araştırmaları
Sergül Özçelik Uçan - PAAM Görevlisi
Pınar Pişkin - PAAM Görevlisi
İsa Uçan - PAAM Görevlisi

Destekleyen Enstitüler

Penn Müzesi
Ausonius Enstitüsü, CNRS-Bordeaux
Montaigne Üniversitesi
Bordeaux Üniversitesi IdEx Grand Projet de
Recherche 'Human Past'
Heidelberg Üniversitesi
American Research Institute in Turkey
Akdeniz Koruma Derneği
Müze Drama Eğitim & Etkinlik
PASAJ

Destekleyen Kurumlar

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
T.C. Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel
Müdürlüğü
T.C. Muğla Valiliği
T.C. Marmaris Kaymakamlığı
T.C. Marmaris İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
Marmaris Ticaret Odası

Sponsorlar

Marmaris Ticaret Odası
Mete Şirketler Grubu

Editöryel Ekip

İlayda Alikaya
M. Rumeysa Çakan
Zeynep Yılmaztürk
Doç. Dr. Koray Konuk
Dr. Asil Yaman

Phoenix Arkeoloji Projesi nedir?

Phoenix Arkeoloji Projesi (PAP), Marmaris'te Bozburun Yarımadası'nın kalbinde Phoenix Antik Kenti ve çevresinde multidisipliner ve yenilikçi arkeolojik yaklaşımlara dayalı, çıkar gözetmeyen bir bilimsel saha projesidir. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izniyle hayata geçen proje, çok uluslu bir işbirliği ile Taşlıca ve Söğüt çevresindeki somut ve somut olmayan kültürel mirası belirleyip belgelemek amacıyla yüzey araştırmaları başlatılmıştır. PAP, bilimsel arkeolojik araştırmaların yanı sıra, bölgede sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek ve kültürel mirası koruyabilmek maksadıyla, yarımada sosyoluk sorumluluk projeleri ve özellikle çocuklara yönelik kültürel ve ekolojik miras eğitim programlarını hayata geçirmiştir. Tüm bu amaçlar doğrultusunda PAP Arkeoloji, Arkeometri, Tarih, Sosyoloji, Ekoloji, Kültürel Miras, Mimarlık ve Çağdaş Sanat gibi, disiplinler arası ve uzun vadeli sürdürülmesi planlanan alt projeleriyle 2021 yılında ilk çalışmalara başlamıştır. Phoenix Arkeoloji Projesi saha çalışmaları ve etkinliklerin kalbi Marmaris ilçesi, Taşlıca Köyü'nde bulunan eski ilkokul binalarında yer almaktadır. Atıl durumda bulunan bu alan, yapılan çalışmalar neticesinde Phoenix Arkeolojik Araştırma Merkezi (PAAM)'ne dönüştürülmüştür. Merkez, yıl boyu sürececek olan bilimsel araştırmalara, çalıştaylara, eğitim ve sanat programlarına ev sahipliği gibi çok amaçlı olarak tasarlanmıştır. Ayrıca henüz geliştirilmekte olan kütüphanesi, merkez binası ve bahçesinin tüm yöre halkı ve çocuklarla bir buluşma noktası niteliği taşır.

2021 yılı Phoenix ekibi. Fotoğraf: Ayşe Özaydın

Saha Çalışmalarına Merhaba!

Phoenix Antik Kenti ve çevresi arkeolojik yüzey araştırmalarına, 2021 yılında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın resmi izinleriyle başladık. Muğla'nın Marmaris ilçesi merkezine 56 km uzaklıkta bulunan Taşlıca Mahallesi sınırlarında yer alan Phoenix Antik Kenti'nde yürüttüğümüz bilimsel çalışmalarla yeni nesil arkeolojik çalışmaların ilk aşamasını gerçekleştirdik. 2021 yılı saha çalışmalarını kent merkezinde, Hisar Tepe, Tülü Tepe, Burgaz Tepe ve yakın çevrelerini kapsayan toplam 82 hektarlık bir alanda sürdürdük. 06.09.2021-06.10.2021 tarihleri arasında sürdürdüğümüz çalışmalarda ulusal ve uluslararası bilimsel kuruluşlarda görev alan bilim insanları, sanatçılar, profesyoneller ve lisansüstü öğrenciler görev almıştır. İlk yıl saha çalışmalarına Bakanlık Temsilcimiz, Bilecik Müzesi Uzmanlarından Sayın Tuba Konuk iştirak etmişlerdir.

Arkeolojik Yüzey Araştırmaları

Phoenix Antik Kenti yüzey araştırmalarını ilk sezonunda üç farklı alanda gerçekleştirdik: Apollon Kutsal Alanı Kızlan Kilisesi ve çevresi, Burgaz Tepe ve Tülü Tepe (Kuzey ve Doğu Nekropol), Hisar Tepe ve çevresi (Akropol).

Apollon Kutsal Alanı ve Kızlan Kilisesi

Phoenix Apollon Kutsal Alanı ve Kızlan Kilisesi, Taşlıca Köyü'nün yaklaşık 2,5 km güneybatısında ve Akropolisin (Hisar Tepe) kuzey yamacında yer almaktadır. Yaklaşık 8 m güneybatısında, güneydoğu-kuzeybatı doğrultulu akan Kızlan Deresi yer alan Apollon Kutsal Alanı ve Kızlan Kilisesi kentin

Apollon Kutsal Alanı Kızlan Kilisesi kuş bakışı görünüş. Fotoğraf: Asil Yaman

Apollon Kutsal Alanı Kızlan Kilisesi Batı cephesi. Fotoğraf: Asil Yaman

dışına inşa edilmiştir. Yüzey araştırmalarını sürdüren Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi öğretim görevlisi Dr. Taylan Doğan, Uzman Arkeolog Merve Yeşil, ve Uzman Arkeolog İlayda Alikaya; yapının mimari teknik incelemeleri gerçekleştirmiş, tarihlendirici

arkeolojik veriler dikkatle incelemiş, kutsal alan sınırları içerisinde yer alan mimari eserlerin belgeleme ve kayıt altına alınma çalışmaları gerçekleştirmişlerdir. Alanda yürütülen çalışmalar ve mevcut veriler ışığında, yapının iki evreye sahip olduğu

düşünmekteyiz. Yapının kuzey nef kapısının kuzey söve bloklarından birisinin üzerinde tespit edilen yazıtı incelediğimizde, yazıtın Apollon Tapınağı olarak kullanım gördüğünü göstermektedir. Yapının mevcut planını incelediğimizde, olasılıkla MS 4. yüzyıl sonu ile MS 5. yüzyıl ilk çeyreği arasındaki bir zaman diliminde, Batı Anadolu'daki birçok tapınak gibi, Codex Theodosianus kararnameleleriyle tapınak işlevini yitirerek, üç nefli bir bazilikaya dönüştürüldüğünü anlamaktayız. Son evresinde kilise olarak kullanılan yapı, yanındaki dereden de hareketle 'Apollon Kutsal Alanı Kızlan Kilisesi' olarak adlandırılmıştır. Gerçekleştirdiğimiz literatür çalışmaları sonucunda, yapının MS 5. yüzyıldan itibaren bir kilise görevi görmüş olduğu öngörmekteyiz. Yürüttüğümüz çalışmalarda yapıda büyük boyutlu taş bloklar kullanıldığını görmekte ve kullanılan kireçtaşının yerel taş ocağından çıkmış olabileceği ni

düşünmekteyiz. Yapının üst örtüsü ve kapılarına ait herhangi bir veriye rastlamadığımızdan bu kısımlarda ahşap malzemenin kullanılmış olabileceğini düşünmekteyiz. Yapının ilk evresi olan Hellenistik Dönem tapınağının plan tespitini incelediğimizde, kesin bir sonuç elde edebilmek için arkeolojik kazılara ihtiyaç duymaktayız. Ancak yapının güneybatısındaki temelinde ve podyum bloklarında krepidomaya ait bir verinin gözlenmeyişi, tapınak girişinin batı kısa kenardan olduğunu ortaya koymaktadır. Gözlediğimiz ve elde ettiğimiz veriler, Hellenistik tapınağın Templum in Antis ya da Prostylos planlı olabileceğine işaret etmektedir. Gelecek dönemlerde gerçekleştirmeyi planladığımız arkeolojik kazılar, teknik bilgilerin artması için önemli bir adım olacaktır. 2021 yılı saha çalışmaları kapsamında Apollon Kutsal Alanı Kızlan Kilisesi ve çevresinde tespit ettiğimiz tüm eserlerin belgeme çalışmaları tamamladık. Ayrıca

bölgede tapınak ve tapınağa ait mimari bloklar dışında, zeytin pres taşları ve buna ilişkin üretim düzeneklerine ait mimari bloklar da belirledik. Yapı ve çevresinde elde ettiğimiz bu veriler, alanda zeytin/zeytinyağı ya da şarap üretimi yapan atölyelerin olduğunu düşündürmektedir. Gelecek dönemlerde gerçekleştirmeyi planladığımız arkeolojik kazılar, teknik bilgilerin artması için önemli bir adım olacaktır.

Burgaz Tepe ve Tülü Tepe Çalışmaları (Kuzey ve Doğu Nekropol)

Burgaz Tepe ve Tülü Tepe'de gerçekleştirdiğimiz saha çalışmaları sırasında çeşitli amaçlara matuf teraslar tespit ettik. Bu teraslardan 28 tanesinin basamaklı piramidal mezar blokları ile birlikte temsil edilmiş olması, bunların mezar terası olduklarını göstermektedir. Mezar teraslarının koordinatları ve Cors GPS ile planları kayıt altına alınarak

Apollon Kutsal Alanı Kızlan Kilisesi Batı cephesi. Fotoğraf: Aslıhan Güçlü

Öğretim Üyesi Doç. Dr. Koray Konuk, Uzman Sanat Tarihçisi Dilara Takı ve Uzman Arkeolog İlayda Alikaya tarafından gerçekleştirilmiştir. Titiz ve özenli çalışmalarından dolayı kendilerine teşekkür ederiz.

Taş duvarları, yapım tekniği bakımından üç ana tipte inceledik: Bosajlı, çokgen ve dikdörtgen.

Bosajlı duvar tipinin kullanılmış olması ve çevrede ele geçen Hellenistik Dönem'e tarihli Rhodos üretimi amphora ağızları, söz konusu olan bu mezar teraslarının ve kuzey ile doğu nekropolünün Hellenistik dönem boyunca kullanıldığına işaret etmektedir. Mezar terasları üzerinde in situ veya çeşitli sebeplerle bulundukları

terastan yamaçlara doğru devrildikleri anlaşılan basamaklı piramidal mezar bloklarını tespit ederek kayıt altına aldık. Bu mezar blokları bölgenin karstik yapısına uygun yerel kireçtaşıyla yapılmış görünmektedir. Basamaklı piramidal mezar blokları, Bozburun Yarımadası (Karia Khersonesos) yerleşimlerinin özgün ölü gömme pratiklerini yansıtmaktadır. Gerçekleştirdiğimiz çalışmalarda bloklar arasında ölçüleri, morfolojik farklılıkları ve profillerinden yola çıkılarak bir tipoloji oluşturduk. Mezar terasları ve mezarlara ait mimari blokların yoğunlukları göz önüne aldığımızda, Hisar Tepe ile Kızlan Kilisesi arasında kalan alan Burgaz Tepe batı yamaçları 'Kuzey Nekropol', Hisar Tepe ile Tülü Tepe'nin batı yamaçları arasında kalan alanı ise 'Doğu Nekropol' olarak tanımladık.

Hisar Tepe ve Çevresindeki Çalışmalar (Akropol)

2022 Yılı saha çalışmalarının bir diğer ayağında, Phoenix Antik kenti Akropolünü teşkil eden Hisar Tepe'de, alanı çevreleyen sur duvarları, kısmen korunmuş yapı izleri ve bunlara ait olması muhtemel taşınabilir kültür varlıklarını kayıt altına aldık. Bu çalışmalar neticesinde Akropol sur duvarlarının Arkaik dönemde (MÖ 700-500) yapıldığı, Hellenistik ve Orta-Geç Bizans dönemlerinde ise yeniden düzenlendiğini tespit ettik. Akropolün doğusunda yürüttüğümüz çalışmalarda, daha önceden yayınlanmış olan, ve Dionysos kutsal alanına işaret edilen yazıtı in situ olarak tespit ettik. Doç. Dr. Koray Konuk ve Heidelberg Üniversitesi Araştırmacısı Dr. Anna Sitz tarafından yürütülen belgeleme çalışmaları sonucunda bu bölgede Dionysos kutsal alanı

Basamaklı piramidal mezar bloğu. Lidar tarama: Aslı Dinç

Basamaklı mezar blokları. Fotoğraf: Dilara Takı

Akropol kuş bakışı görünüş. Fotoğraf: Asil Yaman

bulunması gerektiği anlaşılmıştır. Akropolün güneydoğusunda heykel kaidesi işlevi de görmüş olan eksedra blokları ve kayaya oygu nişler tespit ettik. Doğu terası iyi korunmuş şekilde olan bu alanın, dini-kamusal bir işleve sahip olduğunu düşünmekteyiz. Bulgular ve ön çalışmalar, söz konusu bu alanın, kentte varlıkları bilinen, ancak henüz yerleri tespit edilemeyen Athena, Aphrodite ve Zeus kutsal alanlarından birisine ait olabileceğine işaret etmektedir. Akropolde gerçekleştirdiğimiz çalışmalar sırasında ana kayaya oygu beş adet kamusal sarnıç tespit edip belgeleme çalışmaları gerçekleştirdik. 2021 yılı arkeolojik yüzey araştırmaları sürecinde, çalışma alanları dışında üç adet

kültür varlığının bulunduğu alan ve yapı tespit ettik. Bu alanların tescil edilmesi ve korunması amaç bilinerek tescil fişleri ve gerekli dokümanlar Bakanlık temsilcimiz Sayın Tuba Konuk ile beraber oluşturarak, Muğla Kültür Varlıklarını Bölge Koruma Kurulu Müdürlüğü'ne bildirdik.

Seramik Belgeleme Çalışmaları

2021 yılında gerçekleştirdiğimiz yoğun yüzey araştırmaları sırasında çok sayıda pişmiş toprak seramik parça bulduk. Saha çalışmalarını yürüten Uzman Arkeolog Merve Yeşil'e, saha çalışmaları boyunca arazide ve depoda tespit edilen eserlerin fotoğraflarınmasında desteklerini gördüğümüz Uzman Arkeolog ve

Fotoğraf Sanatçısı Aslıhan Güçlü ve Sanatçı Ayşe Özaydın'a teşekkür ederiz. Çalışmalar sonucunda elde ettiğimiz veriler üzerinden bir katalog çalışması gerçekleştirdik. Seramik belgeleme çalışmaları kentin seramik kronolojisi, yeme-içme kültürü ve ticari bağlantılarını anlamamız açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda ele geçen ve olasılıkla bir kotyle'ye ait olan gövde parçası kent kronolojisi için önemli bir veridir. MÖ Erken 6. yüzyıla tarihlenen parça, mimari verilerin yanı sıra, Phoenix Antik Kenti'nin Arkaik Dönem'deki varlığını gösteren bir diğer önemli bulgu olmuştur. Yoğun saha çalışmalarımızda çok sayıda mantar ağızlı amphora ağız parçaları bulduk. MÖ 4. yüzyıl

ikinci yarısı ile MÖ 4. yüzyıl sonuna tarihlendirilen parçalar, Güney Ege kökenlidir. Bu veriler kentin Geç Klasik-Erken Hellenistik dönemde bölgedeki diğer yerleşim yerleriyle olan ticari ve ekonomik bağlarını göstermesi bakımında önem taşımaktadır. Yoğun olarak ele geçirdiğimiz bir diğer buluntu grubunu ise Rhodos ve çevresinde üretilmiş olması muhtemel olan Bant ağızlı amphoralar oluşturmaktadır. MÖ 4. yüzyıl sonu – MÖ 3. yüzyılın başlarına tarihlendirilen bu parçalar, kentin Hellenistik Dönem'deki sürekliliğine işaret etmektedir. Ticari rotalar içinde önemli bir yeri bulunan Bozburun Yarımadası ve Phoenix Kenti'ne Batı Akdeniz'den şarap taşıyan amphoraların ulaştıkları anlaşılmaktadır. Yürüttüğümüz çalışmalar sırasında Foça atölyeleri tarafından üretilmiş oldukları bilinen kaliteli seramikler ile Kıbrıs ya da Güney Anadolu (Pamphylia Bölgesi) üretimi kırmızı astarlı seramikler bulduk. Bu verilerin MS 5. yüzyıla tarihlendirilmesi, kentin Geç Roma-Erken Bizans Dönemleri'ndeki varlıklarını

Arkeolog Merve Yeşil tarafından gerçekleştirilen, seramik belgeleme çalışmasından bir kesit.
Fotoğraf: Aslıhan Güçlü

gösteren önemli veriler olmuştur. Kentin Akropolü olan Hisar Tepe'de yürütülen çalışmalarda tespit edilen sırlı seramikler ise Phoenix'in Orta ve Geç Bizans Dönemleri'nde de hayat olduğuna kanıt oluşturmıştır.

Haritalama ve Fotogrametri Çalışmaları

Phoenix Antik Kenti ve çevresinde yürüttüğümüz saha çalışmalarının en önemli ayaklarından birisi de haritalama çalışmaları olmuştur. Çalışmalarda büyük ölçekli harita ve harita bilgileri üretim yönetmeliği referans alınmıştır. Harita Mühendisimiz Mehmet Serhat Aydemir'in üstün gayretle gerçekleştirdiği çalışmalar sonucunda 2021 yılı saha çalışmaları için öngörülen tüm alanların 1/1000 ölçekli halihazır haritaları 3 boyutlu olarak çıkarttık. Oluşturduğumuz mevcut harita üzerinde, 25x25 metrelik koordinatlı grid sistemi üretilip tüm intansif saha verileri bu plankarelere koordinatlı olarak işledik. Hisar Tepe, Tülü Tepe, Burgaz Tepe ve çevresindeki alanı kapsayan ortofoto ve üç boyutlu modelleme verileri elde ettik. Söz konusu tüm alanların koordinatlı

Haritalama çalışmalarına dair Mehmet Serhat Aydemir tarafından yapılan bilgilendirme toplantısından bir kare. Fotoğraf: Aslıhan Güçlü

Mimari belgeleme çalışmalarından bir kare.
Fotoğraf: Asil Yaman

nokta bulutları oluşturarak, gelecekteki çalışmalara altyapı oluşturduk.

Sözlü Tarih ve Türk-İslam Dönemi Çalışmaları

Phoenix Arkeolojik Yüzey Araştırmaları kapsamında bölgede Türk Dönemine ilişkin veri toplamak amacıyla çeşitli çalışmalar gerçekleştirdik. Taşlıca Köyü'nde Dr. Asil Yaman ve Uzman Sanat Tarihçi Dilara Takı bu

kapsamdaki çalışmalarını; Aşağı Fenaket, Yukarı Fenaket, Sindilli Ovası, Büğüş ve günümüzde yerleşimin bulunduğu Taşlıca bölgelerinde yoğunlaştırdılar. Araştırmalarımıza köy halkı ile gerçekleştirdiğimiz sözlü tarih mülakatları ile başlayıp saha çalışmaları ile devam ettik. Bu çalışmalara iştirak eden ve desteklerini gördüğümüz Taşlıca'lı Erol ve Zeliha Demircan'a ve Taşlıca Muhtarı Sayın Emin Özçelik'e teşekkürü bir borç biliriz. Tespit ettiğimiz sivil ve dini mimari, su yapıları, mezar taşları, seramik buluntular ve gerçekleştirdiğimiz sözlü tarih çalışmaları sırasında Taşlıca Köyü'nün yaşı en ileri olan kişisi, Kemal Bulucu ve eşi Hanife Bulucu ile görüşmeler yaptık. Görüşmeler neticesinde bugünkü Taşlıca İlkokulunun hemen güneyinde, 1971 yılına kadar bir cami bulunduğu fakat söz konusu caminin yıkılarak yerine köyün ilkokulunun inşa edildiği bilgisini edindik. Araştırmalarımızı yöre halkının Taşlıca Köyü'ne taşınmadan önce yaşamış oldukları, Sindilli Ovası üzerinde yer alan Hisar Tepe'nin hemen güney kısmında

Yokuşbaşı Osmanlı Mezarlığı.
Fotoğraf: Dilara Takı

konumlanan Aşağı ve Yukarı Fenaket olarak isimlendirilen alanlarda sürdürdük. Söz konusu alanda yürüttüğümüz incelemeler sırasında çok sayıda konut ve konutlarla ilişki yapıları olduğunu tespit ettik. İlk gözlemlerimiz halkın gündelik yaşamını sürdürdüğü bu yapıların tek katlı ve tek odalı olduğu yönündedir. Tespit ettiğimiz bu evler, ilkçağ Anadolu mimarisinde yer alan 'megaron' tipi evler ile benzerlik göstermektedir. Birçok ev ortak duvar kullanımıyla birbirlerine bitişik olarak inşa edilmiştir. Yapılar moloz taş ve tuğla malzemeli almalı duvar örgüsüne sahiptir. Duvar inşalarında yer yer antik dönem duvar blokları ve mezar taşlarının devşirme malzeme olarak kullanıldıklarını tespit ettik. Bazı yapılarda hatıl yuvalarının tespit etmemiz, üst örtülerde ahşap malzeme kullanıldığını bizlere göstermiştir. Sivil mimarinin yanı sıra birden fazla sarnıç ve yağ değirmeni tespit ettiğimiz bölgede yürüttüğümüz saha çalışmaları sırasında,

Sözlü tarih mülakatlarından bir kesit. Fotoğraf: Dilara Takı

alandaki MS 11. ve 13. yüzyıla tarihlenen seramikler gözlemledik. Bu veriler yörenin Bizans Dönemi sonrasında Beylikler ve Osmanlı Dönemi'nde de kullanıldığını düşündürmektedir. Aşağı Fenaket'teki yapıların işlevine ilişkin bir diğer bilgiye sözlü görüşmeleri sayesinde ulaştık: Burada çocuklara imam tarafından eğitim verilen bir yapının varlığından söz edilmektedir. Bu durum eğitim yapısının aynı zamanda bir mescit olarak kullanılmış olabileceğini de bize düşündürmektedir.

Aşağı ve Yukarı Fenaket köylerinin yaklaşık 1 km kuzeyinde yer alan ve günümüzde Yokuşbaşı Mevkii olarak isimlendirilen bölgede bir mezarlık bulunmaktadır. Halen kullanılmakta olan bu mezarlıkta, Osmanlı Dönemi'ne tarihlendirilen iki adet fes başlıklı mezar taşları tespit ettik. Fes şeklindeki iç başlıklar üzerine dilimlerin sarıldığı başlık tiplerinin 1902-1923 yılları arasında yaygınlık kazandığı bilgisi, söz konusu mezar taşlarını 1902 yılından sonraya tarihlendirmek mümkün olacaktır. Konut, mescit, mezarlık ve sarnıç gibi farklı nitelikteki yapıların varlıkları, bu yörenin Orta Çağ yerleşim ve yayılımına ait önemli bilgiler sunmaktadır. Sindilli Ovası ile Yokuşbaşı mezarlığı arasında yer alan bölgede Osmanlı dönemine ait yerleşimin olduğu düşünülmektedir.

Taşlıca Köyü yolunun kenarında bulunan ve Kirk Kuyular mevkii olarak adlandırılan alanda ana kayaya oyulmuş toplamda 67 adet sarnıç bulunmaktadır. Sarnıçların antik dönemden günümüze kadar kesintisiz olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Kirk Kuyular mevkisinin Aşağı ve Yukarı Fenaket köylerine olan mesafe yakınlığı

Doç Dr. Koray Konuk ve Dr. Anna Sitz tarafından yürütülen epigrafik belgeleme çalışmalarından bir görünüm.
Fotoğraf: Asil Yaman

göz önüne alındığında, sarnıçların Osmanlı Dönemi'nde de birincil su kaynakları olarak işlev görmüş oldukları düşünülmektedir.

Epigrafi Çalışmaları

Phoenix Arkeolojik Yüzey Araştırmaları 2021 yılı saha çalışmalarımızı Doç. Dr. Koray Konuk ve Dr. Anna Sitz yürütmüştür. Çalışmalar sırasında daha önceden yayınlanmamış yeni yazıtlar tespit ettik. Ele geçen yazıtlarda kentin önemli ailelerine ait, MÖ 3. yüzyıla tarihlendirilen yazınsal veriler elde ettik. Yeni verilerin yanı sıra önceden yayınlanmış eserlerin tespiti ve yeniden belgelenmesine yönelik çalışmalar da yürüttük. Epigrafik araştırmaları ve belgeleme çalışmalarını önümüzdeki yıllarda yayına yönelik olarak sürdürmeyi öngörmekteyiz.

Çocuklara Yönelik Kültürel Miras Eğitim Çalışmaları

Phoenix Arkeoloji Projesi kapsamında yörede yaşayan

çocuklara farkındalık kazandırmak ve yörede kültür varlıklarıyla sürdürülebilir bir gelecek yaratmak amacıyla 27 Eylül-8 Ekim 2021 tarihleri arasında 4. ve 5. Sınıf öğrencilerine kültürel ve ekolojik miras eğitimi verdik. Yaratıcı drama etkinlikleriyle bezeli eğitimlerimizi, Uzman Gül Bulut'un önderliğinde yürütüp Müzede Drama desteğiyle sürdürdük. Bu süreçte gönüllü desteklerini gördüğümüz Sayın Gül Bulut'a şükranlarımızı sunuyoruz. Toplamda yüz öğrencinin katılımı ile gerçekleştirdiğimiz eğitim programımızı Muğla Marmaris Söğüt Vacide Tugay İlkokulu ve Marmaris Arkeoloji Müzesinde gerçekleştirdik. Marmaris İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile yaptığımız protokol kapsamında gerçekleştirdiğimiz eğitimler, yöredeki mirasın korunması adına oldukça önemli bir misyonasa sahiptir. Bu çalışmaların gerçekleşmesi adına resmi izinleri sağlayan ve desteklerini gördüğümüz Marmaris Kaymakamımız Sayın Ertuğ Şevket Aksoy'a ve Marmaris İlçe Milli Eğitim Müdürü Sayın Sibel Kısa'ya sonsuz teşekkür ederiz.

Kültürel miras eğitim çalışmalarından bir görünüm. Fotoğraf: Merve Yeşil

Oyunun gücünü kullanan yaratıcı drama yöntemiyle gerçekleştirdiğimiz eğitimlerde 'müze' ve 'arkeoloji bilimi' farkındalığının kazanımına ağırlık verdik. 5 farklı oturum şeklinde planladığımız projeyi, öğrencilerin müze deneyimi öncesi, müze deneyimi ve müze deneyimi sonrası olmak üzere üç aşamada gerçekleştirdik. Programımızı önümüzdeki yıllarda çeşitli etkinliklerle çeşitlendirilerek sürdürmeyi planlamaktayız.

Ekolojik Miras Eğitim Programı

2021 yılı temmuz ayında Marmaris'te yaşanan büyük yangın felaketi yöre halkını derinden etkilemiştir. Yangın sonrasında farkındalık yaratması amacıyla, Akdeniz Koruma Derneği ile birlikte Muğla Marmaris Söğüt Vacide Tugay İlk ve Ortaokulu'nda 4-5, 6 ile 8. sınıflar arasında toplamda 100 öğrenciyle 1-6 Ekim 2021 tarihleri arasında ekolojik miras eğitim çalışmaları gerçekleştirdik. Öğrencilere bölgenin özgün fauna ve florası hakkında bilgilendirme seminerleri verip ekolojik mirasın önemini anlatarak korunması gerektiğini anlattık. Ekolojik Miras Eğitim Programını mümkün kılan Akdeniz Koruma Derneği başkanı Sayın Zafer Kızılkaya ve tüm dernek çalışanlarına teşekkür ederiz.

Çağdaş Sanat Programı Çalışmaları

Yukarı Şehir Sanat İnisiyatifi, küratör Zeynep Okyay, arkeolog ve sanatçı Aslıhan Güçlü, bağımsız araştırmacı ve sanatçı Aslı Dinç, akademisyen ve sanatçı Ayşe Özyayın tarafından Phoenix Antik (Taşlıca Köyü) kenti özelinde sanat ve arkeoloji arasındaki diyalogu yerelde bir araya getirmeyi amaçlayan bir dizi araştırma

Gülten. Fotoğraf: Aslı Dinç

Tapınak. Fotoğraf: Aslıhan Güçlü

etkinlikleri ve sanatsal üretim pratiklerinin deneyimlenmesi amacıyla kuruldu. Yukarı Şehir Sanat İnisiyatifi, Marmaris İlçesi Taşlıca Köyü'nde çalışmalarına devam eden Phoenix Arkeoloji Projesi (PAP) ile birlikte arkeolojik araştırmalarda elde edilen bilimsel verilerin sanatsal çalışmalar için kaynak malzeme olarak ele alırken projede yer alan bilim insanlarıyla yerel halkı aynı çatı altında toplamayı amaçlamaktadır. Bu

platformun oluşmasıyla birlikte sanatçılar, bilim insanları ve yerel halkın etkileşiminden doğan çoğulcu bir düzlemde gerçek bir diyalog şeklinde oluşacak bir sizi sanatsal faaliyetlerin Taşlıca bölgesinde hayata geçirilmesi hedeflenmiştir.

Yukarı Şehir Sanat İnisiyatifi, 2021 yılında belirlediği hedefler doğrultusunda ilk olarak geçmiş ve günümüz arasındaki bağın araştırılması için harekete geçerek

yerel halk ve araştırmacılarla bir dizi görüşme yapmış antik kent ve köy arasındaki kültürel bağlar hakkında veri toplamaya başlamıştır. Bu görüşmelerde yerleşimin tarihi, kültürel varlıkları, mikro belleği, sosyal değişimi, ekonomik aktiviteleri ve göç geçmişi gibi konularda görüşmeler yapılarak görsel ve yazılı materyaller toplanmaya başlanmıştır. Antik dönemden günümüze kadar kesintisi devam eden Taşlıca Köyü kırsal yaşam ve kültürü, bölgede yaşayan halkın ekonomik nedenlerle dış göç vermesi nedeniyle tehdit altında olduğu tespit edilirken yaşayan halkla sanatçılar arasında kültürün bileşenleri ve devamlılığının sağlanabilmesi için görüşmeler yapılmıştır. Sanatçılar tarafından görsel, yazılı ve sesli olarak kayıt altına alınmaya başlayan bu süreç, sanatsal materyal toplanması amacıyla PAP projesiyle eş zamanlı hareket etmektedir.

2021 yılında Taşlıca Köyü teritorisini tanıma, araştırma ve projenin genel hatlarının belirlenmesi üzerine çalışan Yukarı Şehir Sanat İnisiyatifi, araştırmının ilk yılı için önümüzdeki senelerde yapılması planlanan sergi, web sitesi ve rezidans programı için proje taslakları hazırlayarak PAP yürütücü ekibiyle paylaşmıştır.

Kırsal Mimari Belgeleme Çalışmaları (Taşlıca Köyü)

Eski adı 'Fenaket' olarak bilinen, 20. Yüzyıl başlarında bir Rum yerleşimi olan Eski Taşlıca köyü, I. Dünya Savaşı sonrasında terkedilerek, günümüzde 'Taşlıca Mahallesi' olarak bilinen bölgeye taşınmıştır. Phoenix Arkeoloji Projesi kapsamında gerçekleştirdiğimiz kırsal mimari belgeleme çalışmalarını 2021 yılı

İlayda Alikaya ve Merve Yeşil tarafından yürütülen Mimari belgeleme çalışmalarından bir görünüm. Fotoğraf: Aslıhan Güçlü

sezonunda proje alanı sınırlarında bulunan Taşlıca Köyü'nde gerçekleştirdik. Bu iki yerleşim alanı üzerinde yapılan saha çalışmalarıyla kırsal mimaride tespit çalışmaları yaptık. Projenin ilk yılında gerçekleştirdiğimiz ön çalışmalarında alanın coğrafi, sosyal ve ekonomik yapıları ile ilgili yapılan tespitler, yerel halk ile yapılan görüşmelerde elde edilen verileri sentezleyerek, somut ve somut olmayan tanımlama çalışmaları gerçekleştirdik.

2021 Böyle Geçti! PAP 2022 Sezonu İçin Ne Hedefliyoruz?

2021 yılı saha çalışmaları için belirlediğimiz 82 hektarlık alanda gerçekleştirdiğimiz çalışmalarımız içeşitli disiplinlerden oluşan alt projelerimiz ile birlikte başarıyla tamamladık. Saha çalışmalarına destek olan ve Toplum Arkeolojisi Programını yürüten Sayın Dr. Işıl Gürsu ve Dr. Elif Denel'e en içten dileklerimizle teşekkür

ederiz. Projenin resmi web sitesini hayata geçiren Serkan Mercan ve Didem Erişkin'e, Sosyal Medya Uzmanı ve Arkeolog Zeynep İlkcan Gözcüoğlu'na ve PAAM çalışanları Sergül Özçelik Uçan, Pınar Pişkin ve İsa Uçan'a ne kadar teşekkür etsek az kalır.

Zorlu saha çalışmaları boyunca başarıyla görev yapan, emek veren Phoenix ekibine gönülden teşekkürler. Önerileriyle desteklerini gördüğümüz Bakanlık Temsilcimiz Sayın Tuba Konuk'a ve projemize izin ve desteklerini esirgemeyen tüm kurum ve kuruluşlara sonsuz teşekkür ederiz.

PAP 2022 yılı yüzey araştırmalarını kentin güneydoğusunda, kırsal alanlarda gerçekleştirmeyi planlanlamaktayız. Yüzey araştırmalarıyla projemizi ayakta tutan; yerli ve yabancı bilim insanları, sanatçılar ve lisansüstü öğrencilerin birlikte planladığı tüm alt projelerin yeni alt programlarla çeşitlenerek devam edeceğini ümit ediyoruz.

PAP 2021 sezonu proje ekibi, Phoenix Arkeolojik Araştırma Merkezi önü. Fotoğraf: Ayşe Özaydın

Teşekkürler!

Phoenix Projesi'ne resmi izin ve desteklerini esirgemeyen T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, T.C. Muğla Valiliği, T.C. Marmaris Kaymakamlığına, maddi desteklerini gördüğümüz Marmaris Ticaret Odasına ve desteklerinden dolayı T.C. Marmaris İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Penn Müzesi ve Mete Şirketler Grubuna gönülden teşekkür ederiz.

Phoenix Arkeolojik Araştırma Merkezi (PAAM)
No:12b, 48700, Taşlıca Mahallesi, Marmaris, Muğla

İletişim:

info@phoenixprojesi.com

www.phoenixprojesi.com

phoenixprojesi

phoenixprojesi

phoenixprojesi

Mütevazı desteklerle sürdürdüğümüz bilimsel araştırmalar maddi ve manevi desteklerinizi beklemektedir.